

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Magistratus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

SENTENTIAE POETICAE.

Iuuenalis Satyra 7.

Mercedem omnes, mercedem solvere nemo. Mercedem appellat? quid enim scio? culpa docentis? sed mercedem appellat? quid enim scio? culpa docentis? sed mercedem appellat? quid enim scio? culpa docentis?

Ibidem.

Hic inter sumptus se severa Quintilianus. Ut multum das, sufficientes res nulla minoris. Conspicit parvi, quam filius.

Ibidem.

Tantum multo: vanae sterilitis, carbedra. Ibidem. De maiorum vobis tenuem, sine pondere terram. Quae ante, croco, in vna perpetuum ver, pro acceptorem sancti solvere parentis.

Ibidem.

Est tamen merces, qui cogitatione tribum. Non erat, sed vos sumas imponite leges: Ut praepari verborum regule constet. Ut legat hystoria, aut hores nonerit omnes. Tu quam vobis, dignos, sus, ut forte rogatus: Dum peti aut thermas, aut Phabi balnea dicat.

Ibidem.

Interdum Anchi, nomen patriamq, nouerca. Interdum dicit, quod Aegest Sixerit, annos. Qui Siculis Phrygibus vni donauerit vna.

PHILOSOPHICAE SENTENTIAE. De Magisterio. DIAL. XLV. Francisci Petrarcha.

GAV.

Magisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gisterio insignitus sum. R. Mallem fateor disciplina, ma-

gentibus passim insignuntur. Nam dicti sunt patres, pastores populorum, benefici, iudices, afflictorum tutores, procuratores boni publici. Deniq; quicquid ad diuina iustitiae misericordiaeque considerationem refertur apud Prophetas & Apostolos, id analogice referri potest ad pios & iustos magistratus, qui vincti & serui Dei dominationes, potestates, &c. nominantur.

4 LOCI BIBLICI.

Magistratus auari, qui noxii, Prov. 29. 4. Magistratu etiam profano parentum, Jerem. 29. 8. Matth. 17. 27. Luc. 20. 25. Rom. 13. 1. Tit. 3. 1. 1. Pet. 2. 13. suo tamen Omnipotenti Deo seruato illibato honore, Dan. 3. 2. 14. 15. 16. 17. 18. 6. 2. 7. 9. 10. Alt. 4. 9. 5. 29. Magistratus Deum timentes, Exod. 18. 25. Deut. 1. 15. Impii, Prov. 29. 2. 8. 10. 12. Magistratibus non detrahendum, Exod. 22. 28. parentum, Rom. 13. 1. 6. Tit. 3. 1. 1. Pet. 2. 13. Magistratu tributum soluit Christus, Matth. 17. 24.

9 SENTENTIAE POETICAE.

Verinus.

Quo magis est abies procerca eueritur Earis; Culmina non valles fulmina torra petunt; Quo maior citius maior solet esse ruina; Magnaq; liuorem gloria saepe parit.

9 PHILOSOPHORVM PLACITA.

Magistratus ad hoc constituti assuere debent foetus, qui eduntur, tum mulierum, tum virorum, siue amborum, nam communes erunt & mulieribus, & viris magistratus. Plato de Republica, dial. 5.

Magistratus ineptos bene preparata ciuitate legibus praeficere non solum, nihil aliud quam regens iustus oborietur, sed etiam detrimenda & damna longe maxima ciuitatibus ex ipsis euentent. Plato de leg. dial. 6.

Magistratus custodis legum non duret amplius, quam viginti annis, ad quem non infra quinquagesimum accedat, sed si quinquaginta annis electus fuerit, non duret nisi per decem annos. idem ibid.

Magistratum oportet esse in ciuitate, cui cura sit populum consilio praenire, ne otiosus sit. Arist. polit. 4. c. 15.

Magistratum consideratio in tres fit partes, prima, qui sunt magistratus, qui constituunt; alia, ex quibus constituuntur; tertia, per quem modum. idem ibid.

Magistratus non prudentes tantum, sed benignos esse oportet. Perinde periculosum est, vt insipienti gladium, sic improbo viro magistratum committere. Pythagor. apud Stob.

Equidem & istud magnum argumentum esse virtutis in principum opinor, si subditi libenter ipsum sequantur, & in periculis vna perseverent. Xenoph.

Qui nauem gubernant, aliena voce iussuque vtuntur: sed qui Rempublicam administrant, in seipis sapientiam habere oportet, vt non sit opus aliena voce. Plat.

Vbi praeses fuerit Philosophus, ibi ciuitas erit felix. Aristot. Rhetoric. 2.

Ars gubernandi ciuitates, principatum tenet in omnibus artibus. idem Ethic. 2.

Naturaliter regens dignior est regno. Melius est ciuitatem regi a viro optimo, quam a lege optima. Politic. 1. c. 3.

Non populis causa gubernatoris, sed gubernator causa populi sit. Plat. apud Volat.

Magistratus lex est loquens. Cic. 3. de legib.

Magistratus opus est, sine quorum prudentia ac diligentia ciuitas esse non potest, quorum descriptione omnis Reipubl. moderatio continetur: neque iis solum praescribendus est imperandi, sed etiam ciuibus obtemperandi modus. Nam & qui bene imperat, pariter aliquando necesse est: qui modeste parat, videtur, quia aliquando imperet, dignus esse. idem ibid.

Omnino qui Reipub. praesunt, duo Platonis praepcepta teneant. Vnum, vt vtilitatem ciuium sic teneant, vt quicquid agant, ad eam referant, obliuio commodorum suorum: Alterum, vt eorum corpus Reipubl. curent, ne dum partem aliquam tucant, reliquam deserant. Vt enim tutela, sic procuratio Reipubl. ad vtilitatem eorum, qui commisi sunt, non ad eorum, quibus commissa est, gerenda est. Cic. 1. Offic.

Huc omnia sunt referenda ab iis, qui praesunt aliis: vt qui eorum, in imperio erunt, sint quam beatissimi: estque non modo eius, qui sociis & ciuibus, sed etiam eius, qui seruis, qui mutis pecudibus praesit, eorum quibus praesit, commodis, vtilitatiq; seruire. Cic. ad Quint. frat. epist. 1.

Sudandum est illis, qui magistratum gerunt pro communibus commodis, ad eundem inimicitiae, subeundae saepe pro Reipubl. empestates: cum multis audacibus, improbis, nonnunquam etiam potentibus dimicandum. Cic. pro Seft.

Est boni magistratus cum auxilia Reipubl. labefactari, conuelliq; videat, ferre opem patrie, succurrere saluti, fortunisque communibus: suam salutem posteriorem salute communi ducere, in tereludere omnes seditionum vias. Cic. pro Cato Rabirio.

si po.

Magistratus.

DEFINITIO ET ETYMOL.

MAGISTRATUS sive gubernator, dicuntur homines in dignitate aliqua ciuili & Reipublicae administrationem spectante constituti, utiis honorificis a Deo ipso in libris sacris inscriptis. Nam vocantur & Iohani. Diu. Plal. 8. &c. Serim, principes: Zeppos, Seniores: & Segonim, magnates: Schoterim, Praefecti, duces. In nouo testamento Reges, Principes, magistratus, duces, Gubernatores, praefecti, &c. Alii praeterea titulis placidis & officii eos mo-

Si populo consulis, remoue à te suspitionem alicuius tui com- modi: fac fidem, te nihil nisi populi utilitatem & fructum querere. Cic. de lega. grat. ad popul.

Nulla re conciliare facilius benenolentiam multitudinis possunt ii, qui Reipubl. præstant, quam abstinentia & continentia. Cicero 2. Offic.

Est boni magistratus, commoda civium defendere, non duelle re, atque omnes æquitate eadem continere. 2. Offic.

Est proprium munus magistratus, intelligere, se gerere perso- nam civitatis, debereque eius dignitatem & decus sustinere, servare leges, iura describere, & ea fidei suæ commissa meminisse. libro 1. Offic.

Hi qui Republicanam tuebuntur, in primis operam dabunt, ut iuris & iudiciorum æquitate suam quisque teneat: ut neq; tenuiores propter imbecillitatem circumveniuntur: neque locupletibus ad sua vel tuenda, vel recuperanda, obstit invidia. Cicero libro secundo Offic.

In primis videndum est, qui Republicanam administrabit: ut suum quisque teneat, & earum rerum sit copia, quæ sunt necessaria. Cic. 2. Offic.

Magistratus, nec obedientem, & noxium civem multa, vinculis, verberibusque coercant, nisi par maiorque potestas, populusve præhibeat. Cic. 3. de leg.

Qui Reipubl. præstant, legum similes sint: quæ ad puniendum non iracundia, sed æquitate ducuntur. 1. Offic.

Munus eorum esse debet, resistere & leuitati multitudinis, & perditorum temeritati. Cic. de Milone.

Est ei cui Republica commissa est, necessaria oratio & sapientia, qua regat populos, qua stabiliat leges, qua castiget improbos, qua tueatur bonos, qua laudet claros viros, qua præcepta laudis & salutis apte ad persuadendum edat suis civibus, qua hortari ad decus, reuocare à flagitio, consolari possit afflictos, factaque & consulta fortium & sapientum, cum improborum ignominia sempiternis monumentis proderet. Plerumque tamen ad honores adipiscendos, & ad Republicanam gerendam nudi veniunt & inermes: nulla cognitione rerum, nulla scientia ornati. 1. de leg.

O conditiones miseræ administrandarum civitatum & prouinciarum! in quibus diligentia plena simulatum est, negligentia vituperationum: ubi severitas periculosa est, liberalitas ingrata; sermo invidiosus, assensus perniciosa: frons omnium familiaris, multorum animis iratus: in acundia occultæ, blanditiæ apertæ, venientes prætores expectant, præsentibus inscriunt, abeuntes deserunt. Pro Flac.

Magistratus est medicus civitatis: beneque præest, qui iuuat patriam, aut certe lædit non volens. Thucyd. lib. 6.

Omnibus grauis est magistratus, cui nullum certum tempus est definitum, & qui nullis actorum dierum reddendis rationibus obnoxius est. vnd tyrannis nascitur. Dionysius Halic. lib. 3.

Hominibus Reipubl. tractantibus prout valde necessariam esse præteritarum rerum cognitionem, ut in similibus casibus exempla in promptu habeant que sequantur. idem lib. 5.

Is qui de Reipubl. consultant omnia quæ verisimiliter accidere possunt, iura prospicienda. idem lib. 7.

Viris ciuilia negotia tractantibus quemadmodum cæteris hominibus illud commune est, ut omnium eorum quæ rebus adhaerent contemplatione plenissima delecentur. idem lib. 11.

Prædictum Reipubl. stantem mori oportet. Dicitur Turbonis viri eximia virtute præditi. Dion. in Adriano.

Boni malique in Republica nihil est, quod in diuersum traduci nequeat moribus præsentium. Aurel. Viñ. lib. de Cesarib.

Moderatores omnium errare minus fas est. idem ibid.

Omnino ab hominibus honoris debetur, quos honore Deus dignatus est. Cædren. histor. compend. pag. 462.

Oportet eum, qui Reipubl. gerit, varia consilia agitare, ac perspicere qua potissimum ratione vnaqueque res facillimè possit expediri: itaque sæpe ille parte aliqua dimissa, totam rei summam conferuat, paruoque cedens maiora consequitur. Plus. in comparat. Solonis & Publicolæ.

In vrbe, quæ de virtute iudicium ferre potest, qui in summa est constitutus potentia, malis nequaquam locum dare debet, neque functiones publicas indignis, neq; fidem habere infidelibus. idem in comparat. Nieræ & Crassi.

Is qui in Republica versari præclare vult, debet semper re quidem id quod rectum est, et quod ad uleum multitudine præferre: oratione autem efficere, ut id ipsum quoque molestum sit. idem in Cicero.

Cæpta inter duos iuniores tribunos in vrbe certamina, cupiditate eadem imperii multo impensus accensa sunt: nihil sentire, idem pro sententia pugnare, sua consilia velle, sua imperia sola rata esse voluisse, contemnere iniucem & contemni. Livius, Decad. primæ, lib. 4.

Eos qui in publica rerum administratione versantur, intueri hæc diligenter, & exactissimo studio examinare decet, ne eos lateat animus illorum, cum quibus vel iunguntur foedere, vel pace concili-

antur, quando id cedentes temporis faciunt, quando animo tenentius (satiendi) quo ab his quidem qui opportunitatem tenentendi præstolantur cauere assidue possunt: his vero quos vel imperio suo, vel veros amicos norunt, quandoque res ferantur fideliter vtiuntur. Polyb. lib. 3.

Ferrum neque Republicanam gerens, neque medicum adhibens nisi extrema postulante necessitate debet: utrunque enim imperio est, & in Republica iniustitia & crudelitas ad eam imperant cedunt. Plutarchus in comparat. Agisii & Cleomenis cum Tit. C. Graccho.

Belli tempore semper necessus est, ut propter aduersos gubernatores male audiant. Thucyd. lib. 5.

APOPHTHEGMATA.

Perianæ, felicem fore eam Reipubl. putabat, in qua nequaquam liqua existimantur, virtute quod melius, vitiis autem deterius esse designatur. Stob. serm. 41.

Idem Principes constiterunt illos, qui à teneris bene dicuntur sint, & iam adulti ætatem suam lucris gratia non prostituunt. idem.

Idem dicere solebat, beatas esse Respubl. quæ ab illis reguntur qui aut ipsi saperent aut sapientia incumbere. Cicero ad Titum fratrem.

Zeno solitus est dicere, decorandas esse vrbes non precolum mendis, sed in habitantium virtutibus. Stob. 4. serm. 41.

Chrysippus rogatus cur non administraret Reipubl. dixit, si quis male rexerit, displicebit diis: si bene, civibus. Stob. serm. 43.

Aristoteles dicebat, prudentes Magistratus debere non proprium officium aut imperium, sed virtutis causa admirationem dare: ut etiam immutata fortuna eisdem laudibus digni crederentur. Stob. eod. serm.

Epictetus, quemadmodum, inquit, faces in portu solent magna in flamma in paucis cremis excitata, nauibus per mare turbidus multum auxilii ferunt: sic & viri splendidi (id est principes magistratus) in vrbe periclitante, paucis iple rebus communi- gnus beneficiis ciues afficit. Stob. eod. serm.

Theophrastus percontatus, quidnam Republicanam conseruare respondit, Præuidium & pena. Stob. serm. 41.

Epaminondas. Quum Epaminondas per inuidiam & contumeliam gratia fordidus quidam & contemptus magistratus degen- esse a populo Thebano, non aspernatus est, dicens. Non saltem magistratum ostendere virum, sed virum vicissim ostendere magistratum. Itaque se gestit, ut deinceps tanquam honestum morum multis ambitur, quum antea nihil fuerit, quam cura sollicitudo ster cora ex angustioris sciendi. Erasim. lib. 5. apophthegm. et lib. 1. in archo.

Adaltes interrogatus, quoniam pacto magistratus, nullusque facillitio, imperare suis possit? respondit, Si ita imperare pater filius. Quo inuit, si magistratus benevolentia & beneficiis adiungeret sibi civium animos, non opus esse barbarico coloditioque fatellitio, cum nullos haberent corporis custodes, tantum quam ciues, erga quos pariter gererent affectum. Plutarchus in Lacois.

Agessilas, Magistratus officium esse dicebat, erga rebellantia dacia, erga subiectos benevolentia vti. Plus. in Lacois. Vt postulat xit Virgil, principis artes esse:

Parcere subiectis, & debellare superbo.

Idem rogatus à quodam, cur Spartanorum Reipubl. præter ceteros secundis rebus floret? Quoniam, inquit, plus cæteris in lib. 2. exercet, ut pariter & imperare & parere sciant. Senilis vir prudens, ciues discipline capaces causam esse incoluntiam patre. Plus. in Lacois. apoph.

Themistocles. Cleon cum primum statuisset Reipubl. capere amicis in vnum locum conuocatis, eam que ei cum illis intererat rat amicitiam dirupit, tanquam quæ in administratione ciuitatis rectum ac iustum institutum emolliat, & transuersum agit. Themistocles contra, qui, cum quidam moneret ut prælarè magistratum fungeretur: nequaquam, inquit, in eo scilicet sum throno, in quo amici non meliore sunt futuri conditione quam inimici. Non enim ciuitas homines amicis & sodalibus carentes, sed commo- & temperantes requirit. Anton in Meliss part. 2. serm. 2.

Agathon dicere solebat, magistratum trium debere meritorum. Primum, quod imperet hominibus: Deinde, quod secundum leges: Tertio, quod non semper imperet. Stobani sermone quatuoragesimo tertio.

Apollonius cum vidisset in Domitiani ædibus, quemdam factum iam consecutum magistratum inhiante affectare, atque Imperatoris eum seruum se submittere, Huic, inquit, o Domis, non permissum est phocles, ut agrestem Dominum furiosumque aufereret. Stobani lib. 5. cap. 5.

PO

POLY

terum imperitus dominium obtineat. Xiphil in Dionis abbreviatis in Augusto.

Idem, cum egre ferret, quod Caius, quem Agrippa eius filius fufceperat, nondum adolefcens confulatam petiffet: graui dolore affectus, precatus est, ne vnquam incideret in huiusmodi tempora, in quæ ipse olim inciderat, vt minor xxi. annis conful fieret. Cumque adhuc instaret, respondit: id imperium deferendum esse ei, qui nihil peccaret, quique poffet studij populi Romani obfistere, deinde vt eos modestiores faceret. Dion. Nicæus in Augusto.

Democritus dicere solebat, melius esse regi ab aliis, quam regere homines malos. Stob.

Alcibiades dicere solitus est de suis factis, se Dioscurorum vitam viuere. Nam dum populi gratiam obtineret, diis parem se videri: cum vero illam amisisset, nihil à mortuis discriminis habere. Elia. l. 13. de Var. hist.

Themistocles auditis quosdam ambire magistratum: Si mihi inquit duas offenderetis vias, quarum vna ad se pulchrum, altera ad se pulchrum duceret, multo libentius ingrederet eam quæ recta ad se pulchrum duceret. Non ignorauit sane vir sapientissimus, quantæ curæ, molestiæ vexationes, circumueniant eos, qui in magistratu constituti, omnibus expofiti esse coguntur. Elia. libro 6. Variæ histor.

Demosthenes ad iuuenes quos habebat familiares, dicere solebat: Sibi ignaro iam quantum inuidiæ, metus calumniæ, ac discriminis sit expectandum ad Rempubl. accedenti, si ex duobus alterum sit eligendum citius in exitum iturum, quam ad fugatum aut tribunalem. Eras. l. 4. apoph. ex Plut.

Selenus frequenter dicere solitus est, paucis notum esse Regum aut magistratum quantæ sint curæ. Alioqui nullum inuentum, iri, qui regum diadema humi proiectum tolleret. Eras. lib. 8. apoph. Stob. ser. 46. Antiocha scribit, cuius dicti meminit etiam Val. Max. l. 7. c. 2.

Antigonus, cum regium sibi traditum accepisset diadema, priusquam capiti imponeret, dixisse fertur: O nobilem magis quam felicem pannum! quem si quis penitus cognofcat, quam multis sollicitudinibus, periculis & miseris sit referendus, ne humi quidem iacentem tollere vellet. Valerius Maximus libro 7. cap. 2. Stobæus serm. 46.

Pompeius Magnus quum ex literis Senatus intellexisset, omnia quæ Sylla armis obtinuerat, in ipsius potestatem esse tradita populi suffragiis centuriatis, percusso femore dixit, Proh! nunquam finienda pericula! quanto latius erat obscurum nasci, si à militaribus curis nunquam dabitur recedere: nec hac exuto inuidia, licet cum vxore ruri vitam degere? Magnam potentiam ambit inexpertus, odit expertus, sed deponere tutum non est. Plutarchus.

Alphonsus. Coenam senex quidam importunus & garrulus quum sine fine obreperet, exclamasse fertur, & dixisse, Afidorum conditionem esse potiorum quam regum. Nam illi dum nascuntur, dominos parere: regibus neminem. Anton. Vanorm. & Aneas Sylvius de dictis & factis Alphonsi.

Idem interrogante quodam cur imperium non deponeret dixit: Quoniam per vim imperant, etiam vitio desistere periculum est, Stob. ibid.

Heraclytus, Rempublic. vt deploratam contempfit, eique dare leges quum rogaretur, recusat. Secessit autem in templum Dianæ, ibique cum pueris ludebat talis. Circumstanti & admiranti populo: Perditi, inquit, an non præstat hoc agere, quam vobiscum Rempubl. administrare? Laert. l. 5. c. 1.

Anaxibenes. Rogatus, quomodo ad Rempublicam capeffendam sit eundem? Velut inquit, ad ignem, ne nimis ad motus exuraris, procul amotus frigidus. Stob. ser. 43.

Bion. Dixit, oportere bonum virum à magistratu discedentem non diuorem, sed elatiorem euasiffe. Stob. ser. 43.

Pythagorus, Dicebat primum luxuriam ciuitates ingredi, deinde de fauritatem, postea contumeliam, postremo exitium. Stobæus serm. 41.

Cic. Cum Caninium Consulem postremo anni die à Cesare factum videret, qui tamen postremo die consulatum pro more alteri tradere cogebatur, iocose de breui eius magistratu iudicans Consulem, inquit, habuimus vigilantissimum & fortissimum, qui in toto suo consulatu somnum non vidit. Xiphil. Nicæ abbreviator in Cesare.

Idem. De Caninio Reulio cum paruo tempore consul fuisset, sex videlicet meridianis horis idem dixit. Consulem habuimus tam seuerum, tamque censorium, vt in eius magistratu nemo praefus sit nemo conauerit, nemo dormierit. Erasimus libro quarto apoph.

Idem Vatinius cum morbo laboraret, & eo nomine in Cicero nem inuheretur, quod ægotantem non accessisset? Volebam inquit Cicero, in tuo venire consulatu, sed me nox occupauit. ibidem.

Idem. Ad hunc consulem congratulandi ac associandi gratia pluribus euntibus: Maturamus, ait, vt hominem ante sui consulatus exitum præueniamus. Plutarch. Talis fuit autem sub Galieno

licio Imperatore postea Marius tyrannus. *scribit Trebel. Pollio.* qui vna die factus est Imperator, altera vitus citimperare, tertia in-
cerempus est.

M. Poracillus in C. Seruilius: qui vno tantum die consul fuit. ita
lustr. Ante Flaminius, nunc consules diales sunt. Abusus est voce,
Diales quasi a Die deducta sit, ac non magis a Loue, cui Flaminius in-
stitutebatur, *Macrobi. l. 2. c. 2. Satir.*

q SIMILITVDINES.

Polybii. Quemadmodum mare natura sua innoxium est recte v-
tentibus & firmum, si vero violenti status in illud irruerint, tale reddi-
tur vtentibus, quales sunt venti, a quibus circumquaque impelli-
tur. Ita & multitudo talis redditur vtentibus; quales habet duces &
consiliarios. *Lib. 11. hist.*

Plur. Qui in eadem vehuntur nauis & in eadem militant tentoriis,
sele murio ferant oportet. Sic qui versantur in Repub. At in
conuictis non idem est necesse: nam illic periculum est commune,
hic non idem. *in moral.*

Arbores inuida, vetulaeque subnascentes arbusculas vmbra sua
premut, nec linunt efflorescere: Non sic faciendum scitioribus
magistratibus: sed inuitandi potius, & adiuuandi iuuenes. *in mora-
libus.*

Vi qui praeuertuntis Syrtibus, iuxta portum frangit nauem
nihil magni fecit: Ita qui vno atque altero magistratu recte gesta in
summo naufragium facit. *in mor.*

Alexander Bucephalum iam senem ab aliis equis gestandum
curare solebat, donec ad hostem ventum esset, vt integer ad pu-
gnam veniret: Ita senem magistratum vtendum opera, vt eis adi-
matur quantum potest laboris, ad necessitatem vitus illorum refer-
lectur. *in mor.*

Medici morbos quos non possunt prorsus tollere, ad summa cor-
poris in apertum euocant: Sic magistratus si clam ciuitatis vitis
mederi non potest, vt quam minime medicis ac pharmacis, hoc est,
supplicis egeat. *in moral.*

Iuter agathalos & acanthylides tantum est odium, vt si san-
guis eorum vmisceatur. continuo separet se rursus; ac diffi-
liant: Sic inter patricos & plebem, etiam si quando pro rerum
vitu coniunguntur, duratamen vsque odium naturale. *in mora-
libus.*

*His*triose affectus ac mores addet fabulae de suo, vt praescri-
ptum tamen, & numeros non praeterat: Ita qui magistratum gerit,
sic administrat, vt praescriptum Regis non exeat. *in Moralit-
bus.*

Vi mulieres laborantes citra, aut stomacho nausentis; malos
quosdam cibos ingerunt, ac paulo post reuomunt: Sic populus per
stultitiam, aut inopiam meliorum, quosvis etiam creat magistrat-
us, ac eosdem paulo post abiicit. *in moral.*

Francisci patricij Senensis. Sicut medicus languentis vtilitati,
non suae, & gubernator eorum quos vult, consulere debet: Sic
Rex eorum quibus imperat. *Libro secundo tituli. de institutione
Regis.*

Quemadmodum pictor insignis non solum oculos & faciem
(quaquam potiora sunt) penicillo exornat, verum totam imaginem
colorum varietate honestat: Sic magistratus in vrbe bonus, non eo
ordine Rempublicam suam instituit, vt vnum tantum genus in ea
felix existat, sed ciuitas vniuersa beatitudinem per solam iustitiam
consequatur. *Lib. 2. tit. 1. De institutione Regis.*

Plinij. Vt peregrinum ipso bromae die floret, cum marcent omnia:
ita rebus pessime vexatis, regnant mali: quorum in pace nullus est
respectus. *Lib. 18. c. 25. Et lib. 2. c. 24.*

EXEMPLA BIBLICA.

Magistratus Dei minister est, *Roman. 13. Versic. 4. 6.* Dii vocantur
Psal. 82. 1. Cur sic vocentur. Non sunt aspernandi. *Ioan. 10. 34-
35. 2. Petr. 2. 10. Iuda. Ser. 8.* Magistratus boni quam necessarij, *Iud. 2.
19. Et 8. 33. 1. Samuel. 7. 9. 13. 1. Reg. 3. 28. 2. Paral. 29. 20. Proverb. 11. 14.
Ecd. 10. 17.*

Magistratus Officia. I. Amplecti veram religionem, procurare
& promouere, *exempla.* Iosuah, *Num. 27. v. 18. 19. Ios. 3. v. 6. 7.* Saul,
1. Sam. 10. 19. Samuel, *12. 20. 21.* Dauid, *2. Sam. 6. 20. 21.* *Psal. 2. 10. 11. Et
24. v. 6. 7. Et 148. 11. 1. Reg. 2. 1. 2. 3. 1. Paral. 16. 1. 2. Salomon. 1. Reg. 8. 21.
23. 24. Et 9. 25.* Ezechias, *2. Reg. 18. 3. 4. 5. 2. Paral. 9. 25. 26.* Iosaphat, *17.
3. 4. 5.* Iosias, *2. Reg. 23. vers. 2. 3. 4. 2. Paral. 34. 33. Et 35. v. 2. Et. Cyrus,
36. 22. 1. Esdr. 1. 2. 3.* II. Abolere idololatriam, *Exempla.* Aisa, *1. Reg. 15.
12. 13.* Iehu, *2. Regum. 10. 25. 26.* Et. Ezechias, *18. 4. 5.* Iosias, *23. 4. 5. 6.*
Rex, & Daniel, *Dan. 4. 21. 22.* III. Curare vt pura & sincera do-
ctrina Catholica tradatur, ac propagetur, *Exempla:* Rex Assyrio-
rum, *2. Regum 17. 26. 27.* Iosaphat, *2. Paral. 17. 7. 8.* Nabuchodon-
osor, *Dan. 3. Versic. 97. 98. 99.* Darius, *6. 25. 26.* Iosias, *2. Regum 23. versic.
21.* Ezechias, *2. Paral. 30. 1.* IV. In pietate vera & religione sana ma-
iorum exempla imitari. *Exempla.* Aisa, *1. Regum 15. 11. 12.* Iosaphat
2. Paral. 17. 3. 4. Ezechias, *2. Regum 18. 3. 4. Et. 2. Paralip. 29. 2.* Io-
sias, *2. Regum 22. Versic. 2.* V. Esse nutritium Ecclesiarum & Scho-

larum. *Exempla:* Pharaon. *Genes. 47. 56.* Duces populi
Num. 7. 1. 2. Et. Principes Itraclitarum, *31. 6. 49. 50.* Dauid, *1. Reg. 15.
11. 15.* Ezechias & subditi eius, *2. Paral. 31. 4. 5.* Cyrus, *1. Esdr. 7. 1. 2. 3.*
4. 1. Darius, *6. 3. 4.* Abdias domus regis Achab dispensator, *1. Reg. 22. 26.*
13. Abimelech, *1. Reg. 38. 7. 8. 9. 10.* Magi, *Matth. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.*
13. VI. Exemplo pietatis, honestatis & iustitiae subditi praestant. *Exem-
pla:* Ioseph, *Gen. 47. 9. 23. 24.* Dauid, *2. Sam. 6. 14. 1. Paral. 15. 24. 25.*
2. Sam. 1. 24. Samuel, *1. Sam. 12. 2. 3.* Salomon, *1. Reg. 10. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.*
2. Paral. 19. 6. 7. Rex Niniuitarum, *1. Reg. 10. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.* Con-
iunius in iustitias vna cum subditis sancte obseruare, *Exempla:* Salomon,
1. Reg. 2. 26. 27. 35. Salomon & omnis Israel, *6. 6. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
Assyriorum, *2. Reg. 17. 27. 28.* Ezechias & populus Iudaeae, *2. Paral. 30. 1. 2.*
Ezechias, *31. 2.* VII. Derebus agendis & administratione
Domini consulere: *Exempla:* Iosuah consulit Eleazarum, *1. Reg. 14. 1. 2. 3.*
27. 20. 21. 22. Saul obtemperat Samueli, *1. Sam. 10. 8. 9.* Dauid obtemperat
lit Dominum, *13. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28.*
chab consulunt Michaeam, *1. Reg. 22. 5. 7.* Rex Iuda, Israel & Iuda
Elifue, *2. Reg. 3. 11.* Ezechias Eliaim, *39. 2.* Sedechias Ieremiam,
38. 14. IX. Subditos ad seriam poenitentiam & orationem
cohortari, *Exempla:* Iosaphat, *2. Paral. 20. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
X. Extruere & refectoria
ficia, in quibus verus Deicultus tractetur. *Exempla:* David, *1. Reg. 7. 2. 5.*
Salomon, *1. Reg. 5. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
XI. Vires iustae bonae
gubernatione idoneos praefectos ordinare & constituere. *Exem-
pla:* Moses, *Exod. 18. versic. 21. 22.* Dauid, *1. Sam. 8. v. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
Salomon, *1. Reg. 2. 34. 35. Et. 4. 8. 2. 3. Et. 11. 2.* Iosaphat, *2. Paral. 19. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
XII. Prius cognoscere causam
sententiam ferre. *Exempla.* Itraclites, *Iudic. 10. v. 3. Et. Iosuah, 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
XIII. Inire foedus & concordantiam
& pacem cum vicinis gubernatoribus, *Exempla:* Abraham
a Abraham, *Genes. 21. 27.* Dauid cum Hanon, *1. Paral. 19. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
XIV. Dimicare pro libertate aduersus
tiosos ac hostes publicos. *Exempla:* quique Reges Sotomorum,
Genes. 4. 8. Aod Iudic. 3. 28. Sanga. 1. Debora & Barak. 4. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.
XV. Supplicia de hostibus
mere, & innocentibus parcere. *Exempla:* Iosuah, *1. Reg. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
Saul parit Cinzo, *6. Salomon. 1. Reg. 2. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*

Magistratum impiorum mala opera opposita legentium
officiis supra commo-noratis & eorumdem exempla in Iuda &
Regum Itraclitarum historiis leguntur.

Magistratum bonorum. *Exempla:* Ioseph, *Genes. 41. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
Septuaginta Seniores, *Num. 11. 16.* Iosuah, *17. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
Iudices, *Iudic. 2. 16. 18.* Othoniel, *3. 6. Aod. 15. Gedeon. 6. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
Saul, *1. Sam. 9. 15. 16.* Dauid, *2. Samuel. 12. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
Iosuah, *1. Reg. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
Iosuah, *1. Reg. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
Saul parit Cinzo, *6. Salomon. 1. Reg. 2. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*

Magistratus boni praemia a Deo promissa & praestita. *Exem-
pla:* Iosuah, *Ios. 3. 7.* Dauid, *1. Regum 2. 4. 4. 5.* Salomon, *4. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
Magistratus peccata puniuntur in subditis. *Exempla:* Iosuah
homicidium, *2. Samuel. 21. 1.* Dauidis superbia, *11. 10. Et. 11. 10.*
Salomonis idololatria, *1. Regum 11. 30. 32. 33.* peccata Ieremae,
1. Paralip. 21. 12. 13. Impius Achas, *28. 19.* Achab, *1. Reg. 22. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*

Magistratus impii & iniqui. *Exempla:* Magistratus, *1. Paralip. 21. 12. 13.*
Gallion Tribunos, *18. 17.* Tribunos, *22. 24.* Magistratus peccata Iosuah,
1. Reg. 19. 11. Magistratum timor a Deo, *Ios. 4. 14.* Magistratum in
malo populo iusta Dei ira credit, *1. Reg. 11. 24. 1. Esdr. 7. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
2. Esdr. 3. 3. 1. 19. 10. Ezech. 14. 9. *Offic. 13. 11. 2. Thess. 2. 11.* Magistratus
mali arguuntur, *Psal. 82. 1. Esdr. 1. 3. 1. Esdr. 5. 28. Ezech. 22. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.*
11. Sophonis. 3. 3.

Magnanimitas.

DEFINITIO ET ETYMOLOGIA.

Magnanimitas, Graece μεγαλοθυμία, & μεγαλοθυμίας
magnanimus dicitur. Magnanimitas Hebr. dicitur Gan
verbo Ganah, Gloriatu est, emittit, excelle, hinc Ganah
Est autem magnanimitas virtus, quae versatur circa magna.
dum Aristotelem lib. 4. Ethicorum.
Magnanimitas est virtus magnorum beneficiorum
ius contrarium est pusillanimitas. *scilicet lib. 1. Ethic.*